

**MOKESTINIŲ GINČŲ KOMISIJA PRIE
LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS**

**SPRENDIMAS
DĖL V. B. 2015-03-26 SKUNDO**

2015 m. birželio 1 d. Nr. S-95(7-66 /2015)
Vilnius

Mokestinių ginčų komisija prie
Lietuvos Respublikos Vyriausybės,
susidedanti iš:

komisijos narės, pavaduojančios komisijos pirmininkę
komisijos narių

sekretoriaujant
dalyvaujant mokesčių mokėtojui ir jo atstovui

mokesčių administratoriaus atstovui nedalyvaujant

Rasos Stravinskaitės
Lauros Milašiūtės
Linos Vosylienės – pranešėja
Jūratei Dalmantaitei
V. B. , R. B. ,
T. U.

2015 m. balandžio 28 d. posėdyje išnagrinėjusi V. B. (toliau – Pareiškėjas) 2015-03-26 skundą dėl Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – Inspekcija) 2015-03-04 sprendimo Nr. 68-17, n u s t a t ė:

Inspekcija ginčijamu sprendimu atnaujino Pareiškėjo skundo nagrinėjimą ir patvirtino Kauno apskrities valstybinės mokesčių inspekcijos (toliau – Kauno AVMI) 2014-09-22 sprendimą Nr. (04.7.2)-FR0682- 567, kuriame nurodyta į valstybės biudžetą sumokėti 58 135 Lt (16 837,05 Eur) gyventojų pajamų mokestį (toliau – GPM), 2 539 Lt (735,34 Eur) privalomojo sveikatos draudimo įmokas (toliau – PSD), 23 601 Lt (6 835,32 Eur) GPM delspinigius, 1 184 Lt (342,91 Eur) PSD delspinigius, 5 814 Lt (1 683,85 Eur) GPM baudą, 254 Lt (73,56 Eur) PSD baudą.

Sprendime nurodoma, jog Kauno AVMI atliko Pareiškėjo GPM bei PSD patikrinimą už laikotarpį nuo 2008-01-01 iki 2011-12-31. Nurodoma, kad mokestinio patikrinimo metu Pareiškėjo mokesčio bazė ir mokėtinas gyventojų pajamų mokestis apskaičiuotas vadovaujantis Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo (Žin., 2004, Nr. 63-2243) (toliau – MAĮ) 70 straipsnio nuostatomis ir 2004-05-24 Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau - Inspekcija) viršininko įsakymu Nr.VA-103 patvirtintomis Mokesčio apskaičiavimo pagal mokesčių administratoriaus įvertinimą taisyklėmis, taikant specialų mokesčių apskaičiavimo būdą, t. y. pagal mokesčių administratoriaus įvertinimą – išlaidų metodą. Nurodoma, kad vertinimas atliktas lyginant Pareiškėjo ir jo sutuoktinės (R. B.) išlaidas su per atitinkamą laikotarpį deklaruotomis pajamomis, atliekant sutuoktinių gautų pajamų ir patirtų išlaidų analizę, vertinant gautą informaciją iš bankų, kuriuose atidarytos mokėtojo sąskaitos, operatyvių patikrinimų metu surinktą informaciją, gautą informaciją iš kitų institucijų bei archyvinėse bylose esančią medžiagą, taip pat įvertinant Pareiškėjo paaiškinime nurodytas 2008, 2009, 2010 ir 2011 metais patirtas šeimos vartojimo išlaidas.

Centrinis mokesčių administratorius pažymi, jog vadovaujantis Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 3.87 ir 3.88 str. nuostatomis, po santuokos sudarymo sutuoktinių įgytas turtas ir gautos pajamos

(išskyrus lėšas būtinas profesinei veiklai) laikomos bendrąja jungtine nuosavybe. Pareiškėjo ir R. B. santuoka mokestinio patikrinimo metu buvo galiojanti. Pabrėžta, jog turto pripažinimui bendrąja jungtine sutuoktinių nuosavybe pagal CK nuostatas neturi reikšmės, kieno iš sutuoktinių jis įgytas, o abiejų sutuoktinių teisės į turta, kuris yra bendroji jungtinė sutuoktinių nuosavybė, laikomos lygiomis. Taip pat pagal CK 3.109 str. Nuostatas, iš bendro sutuoktinių turto yra vykdomos prievolės, susijusios su šeimos namų ūkio išlaikymu bei bendro turto tvarkymu. Vadovaujantis minėtomis CK nuostatomis, reglamentuojančiomis sutuoktinių turto teisinį režimą, analizuojant Pareiškėjo gautas pajamas bei patirtas išlaidas, atsižvelgta ir į sutuoktinės gautas pajamas, patirtas išlaidas bei piniginių lėšų likučius. Nurodoma, kad minėtų CK nuostatų pagrindu, Pareiškėjo gautos pajamos ir patirtos išlaidos, kadangi tai yra bendros šeimos pajamos ir išlaidos, yra dalinamos lygiomis dalimis su sutuoktine ir apmokestintos Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio (Žin., 2002, Nr. 73-3085) (toliau – GPMĮ) nustatyta tvarka. Inspekcija konstatavo, kad nustatyta, jog Pareiškėjas ir sutuoktinė per 2008 - 2011 metų tikrinamąjį laikotarpį gavo iš viso po 357 775 Lt (715 550 / 2) kitų pajamų (2008 m. – 56 565 Lt; 2009 m. – 42 322 Lt; 2010 m. – 214 297 Lt, 2011 m. – 44 591 Lt) iš nenustatytų, mokesčių administratoriui nežinomų šaltinių, nuo kurių sutuoktiniai, pateikdami pajamų deklaracijas už 2008, 2009, 2010 ir 2011 metus, GPM neapskaičiavo, nedeklaravo ir į biudžetą nesumokėjo, o už 2009 metus nesumokėjo 2 539 Lt PSD.

Nurodoma, kad siekiant nustatyti tikrinamo laikotarpio pradžia (2008-01-01) Pareiškėjo ir sutuoktinės turimą piniginių lėšų likutį bei nustatyti, iš kokių pajamų šaltinių tikrinamajame laikotarpyje Pareiškėjas ir sutuoktinė tenkino būtinuosius pragyvenimo poreikius bei skolino pinigines lėšas įmonėms UAB „V1“ ir UAB „V2“, patikrinimo metu analizuotos iki tikrinamo laikotarpio pradžios (iki 2008-01-01) ir tikrinamo laikotarpio (2008–2011 m.) pajamos ir išlaidos.

Nurodoma, kad vertinant 2008-01-01 Pareiškėjo ir sutuoktinės turėtų grynųjų piniginių lėšų likutį, nustatyta, kad 2003-12-31–2008-01-01 laikotarpiu pagrindinis V. ir R. B. pajamų šaltinis – gautos darbo užmokesčio pajamos, gauta AB SEB banko paskola. Pagal surinktą informaciją, įvertinus V. B. suteiktas ir gražintas paskolas, 2003 - 2007 m. laikotarpiu pajamas sudarė – 932 720 Lt, išlaidas – 1 324 858 Lt (Patikrinimo akto 8 lentelė). Susisteminus turimą informaciją, vadovaujantis MAĮ 8 str. įteisintais protingumo ir teisingumo kriterijais, nustatyta, kad sutuoktiniams 2003-12-31 – 2008-01-01 laikotarpiu gautų pajamų galėjo užtekti tik jų šeimos vartojimo išlaidoms tenkinti, nekilnojamojo turto įsigijimo sandoriui vykdyti, o Pareiškėjo pateikti paskolų bei dovanų rašteliai apie močiutės J. S. 163 000 Lt piniginę dovaną, motinos B. B. 44 000 Lt piniginę dovaną, J. K. L. 200 000 Lt paskolą, vertintini kaip Pareiškėjo siekis užsitikrinti gynybinę poziciją, siekiant pagrįsti 2008-01-01 turėtas pinigines lėšas, bei tuo pačiu sumažinti mokesstinės prievolės dydį. Mokestinio patikrinimo metu nustatyta, kad Pareiškėjas ir sutuoktinė 2008-01-01 galėjo turėti 0 Lt piniginių lėšų sumą ne banke, o pagal bankų pateiktą informaciją Pareiškėjo sutuoktinės turėtas 36 976 Lt ir Pareiškėjo turėtas 6 505 Lt piniginių lėšų likutis susidarė iš mokesčių administratoriui nežinomų, nenustatytų šaltinių, gautų neapmokestintų pajamų.

Dėl Pareiškėjo patirtų išlaidų ir gautų pajamų 2008–2011 metų laikotarpiu nurodoma, kad tikrinamuoju laikotarpiu 2008–2011 metais, sutuoktiniai skolino pinigines lėšas UAB „V1“. Nurodoma, kad Pareiškėjas pagal 2008-02-18 paskolos sutartį Nr.08/01 suteikė UAB „V1“ 300 000 Lt neterminuotą paskolą be palūkanų, t. y. 2008-02-21 banko pavedimu pervedė į sąskaitą 200 000 Lt ir 2008-02-21 įnešė grynais pinigais į bendrovės kasą 100 000 Lt. Nurodoma, kad UAB „V1“ tais pačiais metais gražino Pareiškėjui 43 648 Lt: 2008-04-30 akcininkų sprendimu 36 957 Lt suma buvo dengiamas bendrovės nuostolis ir pagal 2008-12-31 kasos išlaidų orderį Nr.321 išmokėjo Pareiškėjui 6 691 Lt.

Nurodoma, kad pagal 2010-09-30 paskolos sutartį Nr. 10/01 Pareiškėjas suteikė bendrovei 193 236 Lt neterminuotą paskolą be palūkanų, t. y. Pareiškėjas 2010-10-01 įnešė 21 062 Lt į UAB „V1“ sąskaitą AB SEB banke, 96 139,34 Lt buvo užskaityta 2010-12-31 iš atskaitingo asmens (V. B.) išleistų pinigų, pagal gruodžio mėnesio avansinę apyskaitą bei 76 034,41 Lt padengė UAB „V1“ įsiskolinimą tiekėjams.

Nurodoma, kad pagal 2011-01-04 paskolos sutartį Nr. 11/01 Pareiškėjas suteikė bendrovei 130 000 Lt neterminuotą, be palūkanų paskolą, t. y. įnešė grynus pinigus į kasą: 2011-01-06 - 20 000 Lt

ir 2011-02-08 – 110 000 Lt. Patikrinimo metu nustatyta, kad tikrinamo laikotarpio pabaigai (t. y. 2011-12-31) UAB „V1“ Pareiškėjui skolinga 623 237 Lt.

Taip pat nurodoma, jog Pareiškėjo sutuoktinė tikrinamuoju laikotarpiu pagal 2011-05-17 paskolos sutartį Nr.11/02, suteikė bendrovei 135 000 Lt paskolą neterminuotam laikotarpiui. UAB „V1“ tais pačiais metais Pareiškėjo sutuoktinei grąžino dalį paskolos – 63 190 Lt ir tikrinamo laikotarpio pabaigai (2011-12-31) liko Pareiškėjo sutuoktinei skolinga 71 866 Lt.

Atkreiptas dėmesys į tai, kad mokestinio patikrinimo metu buvo atliktas UAB „V1“ operatyvus patikrinimas, kurio metu nustatyta, kad šios bendrovės akcijos priklausė Vaidotui ir R. B. : 51 proc. akcijų priklausė mokėtojų V. B. (Pareiškėjui), kuris nuo 2006-05-19 iki dabar yra šios bendrovės direktorius, 49 proc. UAB „V1“ akcijų priklausė R. B. (Pareiškėjo sutuoktinei). Minėtos įmonės pagrindinė vykdoma veikla: gėlių ir sodinukų didmeninė prekyba (iki 2011-09-08); nuosavo arba nuomojamo nekilnojamojo turto nuoma ir eksploatavimas. Turimais duomenimis, UAB „V1“ įsigijo nekilnojamąjį turtą: pagal 2008-02-21 pirkimo-pardavimo sutartį iš J. J. ir M. J. 699/1268 dalį žemės sklypo ir pastatą-parduotuvę, adresu (duomenys neskelbtini) už 300 000 Lt ir pagal 2008-10-07 pirkimo-pardavimo sutartį iš J. ir N. J. 224/1268 dalį žemės sklypo, adresu: (duomenys neskelbtini) už 35 500 Lt. Mokestinio patikrinimo metu nustatyta, kad UAB „V1“ teiktose Metinėse pelno mokesčio deklaracijose deklaravo sekančius mokestinio laikotarpio veiklos rezultatus: už 2008 m. ataskaitinį laikotarpį deklaravo 95 466 Lt nuostolį; už 2009 m. deklaravo 281 916 Lt pelną (užskaitė ankstesnių mokestinių laikotarpių nuostolį ir pelno mokesčio nemokėjo); už 2010 m. deklaravo 69 289 Lt nuostolį; už 2011 m. 128 046 Lt nuostolį.

Nurodoma, kad tikrinamuoju laikotarpiu 2008–2011 metais, sutuoktiniai skolino pinigines lėšas UAB „V2“. Teigiama, kad mokestinio patikrinimo metu atliktas UAB „V2“ operatyvus patikrinimas, kurio metu nustatyta, kad pagal 2010-05-07 akcijų pirkimo-pardavimo sutartį Pareiškėjas ir jo sutuoktinė iš A. M. lygiomis dalimis įsigijo 100 proc. UAB „V2“ akcijų už 100 Lt (nominali vertė 10 000 Lt). Šios bendrovės pagrindinė vykdoma veikla: nuosavo arba nuomojamo nekilnojamojo turto nuoma ir eksploatavimas; krovinių kelių transportas; krovinių automobilių nuoma. Nurodoma, kad Pareiškėjo sutuoktinė nuo 2010-05-10 iki dabar dirba UAB „V2“, nuo 2010-05-10 iki 2013-02-05 buvo šios bendrovės direktorė.

Mokestinio patikrinimo metu nustatyta, kad Pareiškėjas skolino UAB „V2“ pinigines lėšas: pagal 2010-08-03 paskolos sutartį Nr.10/01 suteikė 6 000 Lt neterminuotą, be palūkanų paskolą. Paskola bendrovei buvo suteikta Pareiškėjui pervedus pinigines lėšas į UAB „V2“ sąskaitą banke: 2010-08-06 – 2 000 Lt ir 2010-10-28 – 4 000 Lt ir panaudota įmonės apyvartinėms lėšoms. Bendrovė 6 000 Lt paskolą grąžino 2011-12-27 kasos išlaidų orderiu Nr. 062. Tikrinamo laikotarpio pabaigai, t. y. 2011-12-31, bendrovė Pareiškėjui neskolinga.

Nustatyta, kad Pareiškėjo sutuoktinė, tikrinamuoju laikotarpiu, t. y. 2008–2011 m. skolino UAB „V2“ pinigines lėšas. Pagal 2010-09-28 paskolos sutartį Nr. 10/02 Pareiškėjo sutuoktinė suteikė 80 000 Lt neterminuotą, be palūkanų paskolą apyvartinėms lėšoms; pagal 2011-02-14 paskolos sutartį Nr. 11/01 Pareiškėjo sutuoktinė suteikė 11 750 Lt neterminuotą, be palūkanų paskolą apyvartinėms lėšoms. Bendrovė grąžino Pareiškėjo sutuoktinei 11 000 Lt. Tikrinamo laikotarpio pabaigai, t. y. 2011-12-31 bendrovė Pareiškėjo sutuoktinei skolinga 67 250 Lt.

Pagal UAB „V2“ operatyviam patikrinimui pateiktus dokumentus nustatyta, kad 2010-09-28 Pareiškėjo sutuoktinės suteikta 80 000 Lt paskola panaudota, 2010-10-01 VĮ „Regitra“ įregistruoto UAB „V2“ vardu, automobilio Scania įsigijimui, 2011-02-14 suteikta 11 750 Lt paskola panaudota įmonės apyvartinėms lėšoms. Iš patikrinimo metu surinktos informacijos nustatyta, kad UAB „V2“ teiktose Metinėse pelno deklaracijose (forma PLN204) už 2010 metus deklaravo 148 379 Lt pardavimo pajamų ir 74 324 Lt pelną, tačiau iš veiklos pelno atskaičius veiklos nuostolių sumą (74 324 Lt) apmokestinamojo pelno neliko. Už 2011 m. ataskaitinį laikotarpį deklaravo 152 821 Lt pardavimo pajamų ir 6 962 Lt nuostolį.

Nurodoma, kad mokestinio patikrinimo metu, įvertinus pajamų ir išlaidų analizės pagrindu nustatytus duomenis, kad Pareiškėjas skolino ženkliai pinigines lėšas įmonėms bei 2012-07-10 Kauno

AVMI pateiktame paaiškinime Pareiškėjo ir sutuoktinės nurodytas šeimos vartojimo ir kitas išlaidas, nustatytos sutuoktinių V. B. ir R. B. šeimos gautos ir išleistos pinigines lėšas, kurios viršijo gautas pajamas, t. y. sutuoktiniai gavo kitų pajamų, nuo kurių neapskaičiavo ir nedeklaravo prievolės valstybei.

Mokestinio patikrinimo metu, įvertinus Pareiškėjo ir sutuoktinės 2008 metais gautas pajamas, kurios sudaro 457 493 Lt, patirtas išlaidas 461 681 Lt (Patikrinimo akto 9 lentelė), nustatytus piniginių lėšų likučius banke ataskaitinio laikotarpio pradžioje – 43 481 Lt ir pabaigoje – 152 422 Lt, nustatyta, kad Pareiškėjo ir sutuoktinės patirtos išlaidos viršijo juridinę galią turinčiais dokumentais pagrįstas pajamas – 113 129 Lt, t. y. Pareiškėjo faktiškai patirtos išlaidos 56 565 Lt (113 129 / 2) pripažintos pajamomis iš nenustatytų, mokesčių administratoriui nežinomų šaltinių. Nurodoma, kad Pareiškėjas, pažeisdamas Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio (Žin., 2002, įst. Nr. 73-3085) (toliau – GPMĮ) 27 straipsnio nuostatas, nuo 2008 metais gautų 56 565 Lt kitų pajamų, neapskaičiavo ir nedeklaravo gyventojų pajamų mokesčio. Įvertinus Pareiškėjo 2008 metais gautas 24 248,90 Lt su darbo santykiais susijusias pajamas, nuo jų išskaičiuotą 4 806 Lt GPM sumą, gautą 438,18 Lt ligos pašalpą, nuo jų išskaičiuotą 105 Lt GPM sumą, nustatytas 56 565 Lt kitas apmokestinamąsias pajamas, pritaikytą 4 224 Lt neapmokestinamųjų pajamų dydį, bei, įvertinus Pareiškėjo per kalendorinius metus patirtas 12 000 Lt išlaidas, mažinančias apmokestinamąsias pajamas, apskaičiuota, kad Pareiškėjas už 2008 metus turėjo deklaruoti 10 696 Lt mokėtiną GPM. Įvertinus už 2008 metus deklaruotą 1 228 Lt GPM grąžintiną sumą, kuri Pareiškėjui 2009-07-20 buvo grąžinta, patikrinimo metu pagrįstai papildomai apskaičiuota mokėtina 11 924 Lt (10 696 Lt + 1 228 Lt) GPM suma.

Mokestinio patikrinimo metu, įvertinus Pareiškėjo ir sutuoktinės 2009 metais gautas pajamas, kurios sudaro 178 809 Lt, patirtas išlaidas 253 175 Lt (Patikrinimo akto 10 lentelė), nustatytus piniginių lėšų likučius banke ataskaitinio laikotarpio pradžioje – 152 422 Lt ir pabaigoje – 162 700 Lt, nustatyta, kad Pareiškėjo ir sutuoktinės patirtos išlaidos viršijo gautas pajamas 84 644 Lt, t. y. Pareiškėjo faktiškai patirtos išlaidos 42 322 Lt (84644/2) pripažintos pajamomis iš nenustatytų, mokesčių administratoriui nežinomų šaltinių. Pareiškėjas, pažeisdamas GPMĮ 27 straipsnio nuostatas, nuo 2009 metais gautų 42 322 Lt kitų pajamų, neapskaičiavo ir nedeklaravo gyventojų pajamų mokesčio. Mokestinio patikrinimo metu, įvertinus Pareiškėjo 2009 metais gautas 7 425,50 Lt su darbo santykiais susijusias pajamas, nuo jų išskaičiuotą 270 Lt GPM sumą, gautą 2 705,05 Lt ligos pašalpą, nuo jų išskaičiuotą 394 Lt GPM sumą, nustatytas 42 322 Lt kitas apmokestinamąsias pajamas, pritaikius neapmokestinamųjų pajamų dydį, bei, įvertinus Pareiškėjo per kalendorinius metus patirtas 3 000 Lt išlaidas gyvybės draudimui, mažinančias apmokestinamąsias pajamas, apskaičiuota, kad Pareiškėjas už 2009 metus turėjo deklaruoti mokėtiną 6 484 Lt GPM. Įvertinus už 2009 metus deklaruotą 349 Lt GPM grąžintiną sumą, kuri Pareiškėjui 2010-05-12 buvo grąžinta, patikrinimo metu Pareiškėjui pagrįstai papildomai apskaičiuota mokėtina 6 833 Lt (6 484 Lt + 349 Lt) GPM suma.

Mokestinio patikrinimo metu, įvertinus Pareiškėjo ir sutuoktinės 2010 metais gautas pajamas, kurios sudaro 157 188 Lt, patirtas išlaidas 611 220 Lt (Patikrinimo akto 11 lentelė), nustatytus piniginių lėšų likučius banke ataskaitinio laikotarpio pradžioje – 162 700 Lt ir pabaigoje – 137 261 Lt, nustatyta, kad Pareiškėjo ir sutuoktinės išlaidos viršijo gautas pajamas 428 593 Lt, t. y. Pareiškėjo faktiškai patirtos išlaidos 214 297 Lt (428 593 / 2) pripažintos pajamomis iš nenustatytų, mokesčių administratoriui nežinomų šaltinių. Nurodoma, kad Pareiškėjas, pažeisdamas GPMĮ 27 straipsnio nuostatas, nuo 2010 metais gautų 214 297 Lt kitų pajamų, neapskaičiavo ir nedeklaravo gyventojų pajamų mokesčio. Mokestinio patikrinimo metu įvertinus Pareiškėjo 2010 metais gautas 9 193,01 Lt su darbo santykiais susijusias pajamas, nuo jų išskaičiuotą 411 Lt GPM sumą, gautą 828,36 Lt ligos pašalpą, nuo jų išskaičiuotą 124 Lt GPM sumą, nustatytas 214 297 Lt kitas apmokestinamąsias pajamas, pritaikius neapmokestinamųjų pajamų dydį, bei, įvertinus Pareiškėjo per kalendorinius metus patirtas 2 750 Lt išlaidas, mažinančias apmokestinamąsias pajamas, apskaičiuota, kad Pareiškėjas už 2010 metus turėjo deklaruoti 32 430 Lt mokėtiną GPM. Patikrinimo metu Pareiškėjui pagrįstai papildomai apskaičiuota mokėtina 32 430 Lt GPM suma.

Mokestinio patikrinimo metu, įvertinus Pareiškėjo ir sutuoktinės 2011 metais gautas pajamas, kurios sudaro 247 694 Lt, patirtas išlaidas 460 627 Lt (Patikrinimo akto 12 lentelė), nustatytus piniginių lėšų likučius banke ataskaitinio laikotarpio pradžioje – 137 261 Lt ir pabaigoje – 13 510 Lt, nustatyta,

kad Pareiškėjo ir sutuoktinės patirtos išlaidos viršijo gautas pajamas 89 182 Lt, t. y. Pareiškėjo faktiškai patirtos išlaidos 44 591 Lt (89 182 / 2) pripažintos pajamomis iš nenustatytų, mokesčių administratoriui nežinomų šaltinių. Pareiškėjas, pažeisdamas GPMĮ 27 straipsnio nuostatas, nuo 2011 metais gautų 44 591 Lt kitų pajamų, neapskaičiavo ir nedeklaravo gyventojų pajamų mokesčio. Mokestinio patikrinimo metu, įvertinus Pareiškėjo 2011 metais gautas 10 944,22 Lt su darbo santykiais susijusias pajamas, nuo jų išskaičiuotą 625 Lt GPM sumą, gautą 502,56 Lt ligos pašalpą, nuo jų išskaičiuotą 75 Lt GPM sumą, nustatytas 44 591 Lt kitas apmokestinamasis pajamas, pritaikius neapmokestinamųjų pajamų dydį, bei, įvertinus Pareiškėjo per kalendorinius metus patirtas 3 250 Lt išlaidas, mažinančias apmokestinamąsias pajamas, apskaičiuota, kad Pareiškėjas už 2011 metus turėjo deklaruoti 6 948 Lt mokėtiną GPM. Patikrinimo metu Pareiškėjui pagrįstai papildomai apskaičiuojama mokėtina 6 948 Lt GPM suma.

Centrinio mokesčių administratoriaus vertinimu, išanalizavus byloje esančią medžiagą ir surinktus įrodymus apie Pareiškėjo ir jo šeimos gautas oficialias pajamas ir patirtas išlaidas, kurios viršijo gautas pajamas, vietos mokesčių administratorius pagrįstai konstatavo, jog Pareiškėjas 2008 – 2011 metais gavo / disponavo kitomis pinigėmis lėšomis, gautomis iš mokesčių administratoriui nežinomų šaltinių, nuo kurių prievolė valstybei nebuvo sumokėta.

Centrinis mokesčių administratorius pažymi, jog atsižvelgiant į jo nustatytas faktines aplinkybes, mokėtojų gautos kitos pajamos bei nuo šių pajamų mokėtini mokesčiai pagrįstai apskaičiuoti taikant MAĮ 70 str. „Mokesčio apskaičiavimas pagal mokesčių administratoriaus įvertinimą“ ir VMI prie LR FM viršininko 2004-05-24 įsakymu Nr. VA-103 patvirtintų „Mokesčio apskaičiavimo pagal mokesčių administratoriaus įvertinimą taisyklių“ nuostatas, t. y. pagal mokesčių administratoriaus įvertinimą naudojant išlaidų metodą.

Nurodoma, kad Pareiškėjas mokestinio patikrinimo metu mokesčių administratoriui pateikė paskolų raštelius, kuriais siekė pagrįsti iki tikrinamojo laikotarpio pradžios (2008-01-01) turėtas didesnes pinigines lėšas ne banke, kurios pagal pateiktus Pareiškėjo raštelius sudarė 407 000 Lt sumą ir 357 775 Lt tikrinamuoju laikotarpiu gautų nedeklaruotų, kitų neapmokestintų pajamų sumą, ir siekė sumažinti GPM prievolę. Nurodoma, kad Pareiškėjas ir sutuoktinė dalį savo gautų pajamų grindė iš skirtingų fizinių asmenų gautomis notariškai nepatvirtintomis, neterminuotomis paskolomis: Pareiškėjas – iš J. K. L., J. S., P. M. bei gautomis dovanomis iš mamos B. B.; Pareiškėjo sutuoktinė – iš S. Č. R. ir S. T. .

Dėl J. S. 2013-02-05 Pareiškėjas Inspekcijai paštu pateikė informaciją apie iš močiutės J. S. (toliau – J. S.) gautas pinigines dovanas, pagal išrašytus piniginių lėšų dovanojimo raštelius 163 000 Lt sumai: 2005-06-04 gauta dovana vestuvių proga – 48 000 Lt; 2005-05-10 gauta dovana 30 000 Lt trisdešimto gimtadienio proga; 2006-04-15 gauta 45 000 Lt pinigine dovana ir 2006-11-11 dar 40 000 Lt pinigine dovana. Mokestinio patikrinimo metu buvo atlikta J. S. pajamų ir išlaidų analizė, įvertintos visos, su minėtų piniginių lėšų perleidimu Pareiškėjui susijusios objektyvios aplinkybės bei surinkta medžiaga ir nustatyta, kad Pareiškėjo močiutė J. S. neturėjo finansinių galimybių 2005 – 2006 m. dovanoti Pareiškėjui 163 000 Lt, kadangi nustatyta, jog J. S. 1993 – 2006 m. pajamas sudarė 76 558 Lt – gauta pensija, kompensacija už žemę, pajamos už parduotus 2 žemės sklypus, o išlaidas 70 974 Lt – vartojimo išlaidos (pagal statistikos vidutines vartojimo išlaidas), pagal varžytinių aktą pirktas turtas. J. S. pagal 2003-12-18 Lietuvos Respublikos Vienkartinio gyventojų turto deklaravimo įstatymo Nr. IX-1910, 4 str. 1 dalį, Vienkartinės gyventojų (šeimos) 2003-12-31 turėto turto deklaracijos nėra pateikusi ir 2003-12-31 turėtų piniginių lėšų ne banke, didesnių kaip 50 000 Lt nėra deklaravusi. Nuo 1989-02-01 gauna senatvės pensiją, nuo 1995-01-01 nukentėjusių asmenų valstybinę pensiją, nuo 1996-07-31 nukentėjusių asmenų našlių pensiją. Patikrinimo metu padaryta išvada, kad dovanojimo sutartys su močiute J. S. buvo sudarytos formaliai, todėl minėtomis dovanomis negali būti grindžiamos Pareiškėjo turimos pinigines lėšos. Piniginių dovanų gavimas iš esmės yra grindžiamas tik Pareiškėjo paaiškinimu, nes Pareiškėjas, pažeisdamas GPMĮ 17 straipsnio 1 dalies 19 nuostatas, nedeklaravo šių piniginių dovanų gavimo, nesumokėjo gyventojų pajamų mokesčio nuo gautų dovanų iš močiutės. Pareiškėjas Inspekcijai pateiktuose paaiškinimuose nurodė, kad 2008 m. iš močiutės J. S. pasiskolino 201 000 Lt. Pareiškėjas paskolos sutarties nepateikė, tik paaiškino nurodė jog 180 000 Lt 2008 metais buvo pervesta į atsiskaitomąją sąskaitą, likusi dalis buvo gauta grynais pinigais. Pareiškėjas taip pat nurodė,

kad dalis paskolos (80 000 Lt) 2010 m. J. S. buvo gražinta, pinigus priimant Pareiškėjo mamai B. B., kuri veikdama pagal išrašytą įgaliojimą, atstovavo J. S. interesus. Mokestinio patikrinimo metu, iš J. S. banko sąskaitų išrašų nustatyta, kad 2008-02-06 iš atsiskaitomosios sąskaitos AB DNB banke buvo pervesta 180 736 Lt Pareiškėjui į jo asmeninę sąskaitą AB SEB banke, nurodant pavedimo pagrindą – pervedamos lėšos būsto pirkimui. Patikrinimo metu J. S., dėl jos sveikatos būklės nebuvo apklausta, 2014-05-02 Kauno AVMI pateiktame paaiškinime B. B. nurodė, kad J. S. pati savo iniciatyva pasiūlė suteikti paskolą Pareiškėjui, nes ji norėjo, kad verslas ir jo šeimos gyvenimas būtų pilnaverčiai ir laimingi. Paaiškinime nurodė, kad didžioji dalis paskolos buvo pervesta į banko sąskaitą, o likusi dalis perduota grynais pinigais tiesiogiai į rankas Pareiškėjui. J. S. pagal 2007-11-08 pirkimo pardavimo sutartį, pardavė gyvenamąjį namą su žeme adresu, (duomenys neskelbtini) už 250 000 Lt. Mokestinio patikrinimo metu nustatyta, kad skolinamos piniginės lėšos (bankiniu pavedimu) realiai buvo perduotos, todėl padaryta išvada, kad Pareiškėjas 2008-02-07 gavo 180 736 Lt paskolą iš J. S.. Dėl likusios 20 264 Lt sumos perdavimo aplinkybių patikrinimo metu nustatyta, kad J. S. pajamas nuo 1993-07-01 iki 2008-12-31 sudarė 357 597 Lt, išlaidos už minėtą laikotarpį sudarė 463 059 Lt, t. y. J. S. patirtos išlaidos buvo didesnės nei gautos pajamos, todėl patikrinimo metu ji nevertinama. Patikrinimo akte taipogi nustatyta, jog J. S. pagal 2007-12-20 notariškai patvirtintą dovanojimo sutartį, padovanojo sūnui R. S. 120 000 Lt piniginę dovaną; pagal 2007-12-20 notariškai patvirtintą dovanojimo sutartį padovanojo sūnui V. S. 75 000 Lt piniginę dovaną, tai patvirtina mokesčių administratoriaus poziciją, jog įvertinus J. S. gautas oficialias pajamas ir patirtas išlaidas, ji negalėjo suteikti piniginių lėšų Pareiškėjui grynaisiais pinigais, kurių perdavimo faktą patvirtinti nėra galimybių.

Dėl B. B. – Pareiškėjas Inspekcijai pateikė notariškai nepatvirtintą dovanojimo sutartį, sudarytą su mama B. B., kuri padovanojo sūnui V. B. (Pareiškėjui) 44 000 Lt piniginę dovaną. Šios piniginės dovanos pagrindimui, Pareiškėjas pateikė 1999-02-08 pirkimo – pardavimo sutartį, pagal kurią B. B. pardavė nebaigtą statyti gyvenamą namą (baigtumas 94%) adresu, (duomenys neskelbtini) už 44 000 Lt. B. B. 2014-05-02 Kauno AVMI pateiktame paaiškinime nurodė, kad grynai pinigai, kuriuos visą laiką pas save laikė grynais (ne banko sąskaitose), 2007-11-28 buvo perduoti tiesiogiai Pareiškėjui į rankas. Pažymėtina, kad patikrinimo metu buvo nustatyta, kad B. B. pati turėjo finansinių įsiskolinimų: jos įkeistą turtą, 2003-12-19 iš varžytinių išpirkto jos motina J. S., todėl vertinant šią aplinkybę, mažai tikėtina, jog B. B. 8 metus saugojo šias pinigines lėšas namuose ir 2007-11-28 padovanojo sūnui, kuris šiuo motinos surašytu dovanojimo rašteliu grindžia turimas pinigines lėšas. Pareiškėjas, pažeisdamas GPMĮ 17 straipsnio 1 dalies 19 nuostatas, pateiktoje Metinėje pajamų mokesčio deklaracijoje už 2007 metus, nedeklaravo iš mamos gautos piniginės dovanos. Mokestinio patikrinimo metu padaryta išvada, kad B. B. 44 000 Lt dovanojimo raštelis surašytas formaliai, siekiant pajamų šaltiniais pagrįsti Pareiškėjo tikrinamuoju laikotarpiu gautas pajamas.

Dėl J. K. L. - Pareiškėjas 2013-02-05 Kauno AVMI pateikė 2005-06-06 J. K. L. išrašytą paprastąjį vekselį, kuriuo jis V. B. paskolino 200 000 Lt, nurodytas paskolos gražinimo terminas 10 m. Patikrinimo metu buvo atliktas J. K. L. operatyvus patikrinimas, kurio metu jis pateikė paaiškinimą ir nurodė, kad V. B. skolino 200 000 Lt verslo plėtrai, tačiau mokesčių inspekcijai nepateikė išrašyto vekselio originalo ar kito dokumento, negalėjo nurodyti kas surašė minėtą vekselį, notariškai jo netvirtino. J. K. L. nurodė, kad paskolą suteikė savo namuose (duomenys neskelbtini), grynais pinigais, tačiau pažymėtina, kad perduodant paskolintus pinigus liudininkų nebuvo, jo šeimos nariai apie suteiktas paskolas nežinojo, iki šiol Pareiškėjo paskolos gražinti neprašė. Paskolos lėšų pagrindimui nurodė, kad buvo suteikta iš gauto avanso rezervuojant žemės sklypą, esantį (duomenys neskelbtini) mieste, bei iš darbo užmokesčio pajamų. Patikrinimo metu, Šiaulių AVMI atliko minėto nekilnojamojo turto pirkėjo R. V. operatyvų patikrinimą, kurio metu nustatyta, jog R. V., pagal 2007-09-05 pirkimo pardavimo sutartį iš J. K. L. pirkto žemės sklypą, adresu (duomenys neskelbtini) už 506 800 Lt. Gyventojas nurodė, jog 336 800 Lt avansą grynais pinigais sumokėjo prieš sudarant sutartį pas notarą, o likusią 170 000 Lt sumą sumokėjo pasirašius nekilnojamojo turto sutartį. Pažymėtina, kad R. V. negalėjo pasakyti kokia valiuta, nei kurioje vietoje atsiskaitė, negavo jokio dokumento, patvirtinančio avanso sumokėjimą. Patikrinimo metu nustatyta, kad J. K. L. 2005-05-02 pateikęs Vienkartinę gyventojų (šeimos) turėto turto 2003-12-31 dienai deklaraciją FR0593, kurioje deklaravo 80 000 Lt piniginių lėšų likutį ne banke.

Patikrinimo metu, turimos VMI informacijos iš trečiųjų šaltinių duomenimis, J. K. L. 2003 – 2005 metais gautos pajamos (iki paskolos suteikimo) sudarė 2 455,65 Lt (tame skaičiuje Kauno darbo biržos pervesta priešpensijinė bedarbio pašalpa: 2004 m. – 701,13 Lt, 2005 m. – 1 629,52 Lt, nuo 2006-07-02 gaunama pensija). Mokestinio patikrinimo metu nustatyta, kad J. K. L. turėjo skolinių įsipareigojimų, jo skolas ir dabar išieško antstoliai. Įvertinus nustatytas aplinkybes darytina išvada, kad J. K. L. neturėjo finansinių galimybių suteikti paskolos Pareiškėjui, jo išrašytas vekselis jam nepalankiomis sąlygomis, palūkanų mokėjimas nenumatytas, paskolos grąžinimas nėra užtikrintas nei įkeitimu, nei kitomis užtikrinimo priemonėmis, vekselio originalas neišsaugotas. Be to, J. K. L. nepateikė jokių objektyvių duomenų ar įrodymų, kurie galėtų patvirtinti, kad J. K. L. iš tiesų disponavo laisvomis 200 000 Lt pinigėmis lėšomis, kurias 2005 m. realiai paskolino Pareiškėjui, nepateikė jokie dokumento, patvirtinančio lėšų mokėjimą ar kitą perdavimo faktą. J. K. L. nepagrindė ir nenurodė Vienkartinėje gyventojų (šeimos) turėto turto 2003-12-31 dienai deklaracijoje deklaruotų 80 000 Lt piniginių lėšų susidarymo šaltinių, 2004 – 2005 metais gyventojų gautas pajamas sudarė 2 331 Lt, o už žemės sklypo pardavimą visos pajamos buvo gautos 2007 metais. Atsižvelgiant į visą turimą informaciją, patikrinimo metu padaryta pagrįsta išvada, kad 200 000 Lt paskola Pareiškėjui realiai nebuvo suteikta, o J. K. L. paprastas vekselis surašytas formaliai, siekiant pajamų šaltiniais pagrįsti Pareiškėjo tikrinamuoju laikotarpiu gautas pajamas.

Dėl P. M. ir S. T. – Patikrinimo metu Pareiškėjas pateikė devynias notariškai nepatvirtintas paskolų sutartis, pagal kurias 2007-2011 metais gavo 270 000 Lt (po 30 000 Lt) paskolą grynais pinigais iš P. M. (gyv. Švedija, (duomenys neskelbtini): 2007-06-01 paskolos sutartis, 2008-01-01 paskolos sutartis, 2008-07-01 paskolos sutartis, 2009-01-01 paskolos sutartis, 2009-03-01 paskolos sutartis, 2009-06-01 paskolos sutartis, 2010-01-01 paskolos sutartis, 2010-06-01 paskolos sutartis, 2011-01-01 paskolos sutartis. Pagal patikrinimui pateiktas, notariškai nepatvirtintas, tris paskolų sutartis, Pareiškėjo sutuoktinė 2011 metais, iš viso gavo 90 000 Lt paskolą grynais pinigais iš S. T. (gyv. Švedija, (duomenys neskelbtini): 30 000 Lt pagal 2011-02-26 paskolos sutartį; 30 000 Lt pagal 2011-05-01 paskolos sutartį; 30 000 Lt pagal 2011-08-10 paskolos sutartį. 2012-07-10 pateiktame paaiškinime Pareiškėjas ir sutuoktinė nurodė, kad su S. T. ir P. M. yra draugai labai ilgą laiką, pastarieji sutuoktiniams paskolino 30 000 Lt, nes per sieną nebuvo galima gabenti daugiau, nei 10 tūkstančių eurų, 2008 metais, atėjus ekonominei krizei sutuoktiniai pasiskolino dar 60 000 Lt. Po to, Pareiškėjo teigimu, P. M. pateikė pasiūlymą nupirkti dalį UAB „V1“ akcijų. Kadangi P. M. gyveno (ir tebegyvena) Švedijos Karalystėje (užsiima statybų verslu), o tai apsunkintų jo, kaip įmonės akcininko galimybes tiesiogiai dalyvauti įmonės veikloje, bendru sutarimu nusprendė, kad jis dar paskolins Pareiškėjui ir sutuoktinei pinigų, kuriuos sutuoktiniai investuos į įmonės veiklą, o klausimą dėl dalies akcijų perleidimo svarstys ateityje. Mokestinio patikrinimo metu nustatyta, kad S. T. ir P. M. skolinę pinigines lėšas Pareiškėjui ir sutuoktinei, gyvena tuo pačiu adresu Švedijoje, turi dukrą. Paskolų sutartys sudarytos su S. T. ir P. M. notariškai netvirtintos, iš paskolų sutarčių turinio matyti, kad paskolos sutartyse tiek paskolos davėjo, tiek paskolos gavėjo įsipareigojimų vykdymas nėra aptartas tiksliais kalendorinėmis datomis, paskolos suteiktos neatlygintinai, paskolos suteiktos kreditoriui nepalankiomis sąlygomis, paskolų grąžinimas neužtikrintas jokiais garantijomis, nėra pinigų keitimo į litus fakto. Šie požymiai nebūdingi tokio tipo sutartims. Pareiškėjo ir sutuoktinės paaiškinimai dėl dalies turimų akcijų pardavimo S. T. ir P. M. vertinamas kritiškai, kadangi nepateikė jokių dokumentų (preliminarių sutarčių) pateisinančių ketinimus pirkti akcijas. Dėl S. T. ir P. M. suteiktų paskolų Pareiškėjui ir sutuoktinei realumo, bei finansinių galimybių skolinti pinigines lėšas buvo išsiųstas paklausimas į Švedijos Karalystę. Mokesčių administratoriaus gautame atsakyme S. T. Švedijos mokesčių tarnybai nurodė, kad paskolos sutartys sudarytos tarp fizinių asmenų, su labai gerais draugais R. B. ir V. B. . Paskolos yra beprocentinės ir neterminuotos, nes S. T. ir P. M. draugai turėjo finansinių problemų. Paskolos išmokėtos grynais pinigais. Švedijos mokesčių tarnyba negavo paskolų apmokėjimą patvirtinančių dokumentų kopijų. Patikrinimo metu nustatyta, kad S. T. ir P. M. perkant nekilnojamąjį turtą Švedijoje patiems trūko piniginių lėšų ir jie patys skolinosi iš bankų ir už paskolas moka palūkanas (2008-06-09 Švedijoje pirkto nekilnojamąjį turtą, 2008-06-04 iš banko Švedijoje ėmė paskolas ir tais pačiais 2008 metais skolino Pareiškėjui 60 000 Lt), o tokie gyventojų veiksmai nėra pateisinami jokia ekonomine logika. Įvertinus

surinktus duomenis, bei Pareiškėjo ir sutuoktinės pateiktus paskolos suteikimo raštelius, daroma išvada, kad tarp Pareiškėjos ir sutuoktinės ir S. T. bei P. M. sudarytos sutartys, dėl beprocentinių paskolų suteikimo, surašytos formaliai, siekiant pajamų šaltiniais pagrįsti Pareiškėjo ir sutuoktinės tikrinamuojų laikotarpiu gautas pajamas.

Dėl S. – Č. R. - Pareiškėjo sutuoktinė pagal 2009-10-05 paprastąjį neprotestuotiną vekselį pasiskolino iš S. – Č. R. 100 000 Lt (grąžinimo terminas iki 2014-10-05), pagal 2010-02-07 paprastąjį vekselį dar 300 000 Lt (grąžinimo terminas iki 2015-02-07). 2012-07-10 pateiktame paaiškinime Pareiškėjas ir sutuoktinė nurodė, jog dėl dalies akcijų pardavimo tuo pačiu metu vedė derybas su keliais potencialiais pirkėjais, tame tarpe ir su pažįstamu S. Č. R. . Pareiškėjo teigimu, pastarasis tuo metu pardavinėjo savo verslą ir sutiko Pareiškėjui ir sutuoktinei pagelbėti – paskolinti penkerių metų laikotarpiui iki 500 000 Lt, tačiau faktiškai paskolino 400 000 Lt: 100 000 Lt – 2009 m. ir dar 300 000 Lt – 2010 m. Patikrinimo metu nustatyta, kad Č. R. 2011-08-20 mirė, priešpriešinės informacijos surinkimui buvo atliktas jo sutuoktinės Z. R. operatyvus patikrinimas, kurio metu Z. R. patvirtino jos sutuoktinio ir Pareiškėjo sutuoktinės giminystę (pastaroji yra Č. R. pusbrolio uošvės sesuo). Nors Z. R. nurodė, žinojusi apie sutuoktinio Pareiškėjo sutuoktinei suteiktą 400 000 Lt paskolą, tačiau negalėjo nurodyti, iš kokių piniginių lėšų sutuoktinis suteikė paskolą, nedalyvavo perduodant paskolų sumas. 2012-08-29 pateiktame paaiškinime nurodė, kad viena iš paskolų buvo perduota namuose, kita sutuoktinio darbovietėje, kitų paskolų suteikimo aplinkybių nežinojo. Pastaroji patvirtino, kad paskola yra negrąžinta ir į paveldėjimo teisės liudijimą šios paskolos nėra įtrauktos, tačiau nurodė, kad su Pareiškėjo sutuoktine aptartas paskolos grąžinimas, šiuo metu pinigai jai nėra reikalingi ir pastaroji leidžia disponuoti jais kiek jai reikia. Patikrinimo metu nustatyta, kad nors Č. R. turėjo finansines galimybes skolinti Pareiškėjo sutuoktinei 400 000 Lt (2008-04-30 buvo pardavęs dalį UAB „L1“ akcijų, 2008-10-14 pardavęs UAB „K1“ akcijas), tačiau vekseliai pasirašyti jam nepalankiomis sąlygomis, nenumatytas palūkanų mokėjimas, paskolos grąžinimas nėra užtikrintas nei įkeitimu, nei kitomis užtikrinimo priemonėmis, sutuoktinė Z. R. , po jo mirties sudarytame paveldėjimo liudijime minėtų vekselių neįtraukė. Pareiškėjo sutuoktinės paaiškinimas dėl dalies turimų akcijų pardavimo Č. R. vertinamas kaip gynybinė pozicija, kadangi pastaroji nepateikė jokių dokumentų (preliminarių sutarčių) pateisinančių ketinimus pirkti akcijas, atvirkščiai, Pareiškėjas ir sutuoktinė verslo visai nemažino, o kaip tik patys plėtė verslą – 2010 m. pirkė naują įmonę UAB „V2“. Patikrinimo metu padaryta išvada, jog Č. R. surašyti vekseliai buvo surašyti formaliai, jo sutuoktinės pasisakymai, jog pinigai nėra reikalingi, nepateisinami ekonomine logika, o Pareiškėjo sutuoktinė iš Č. R. gauta paskola, siekė įteisinti turėtas pajamas iš nenustatytų šaltinių.

Centrinis mokesčių administratorius savo sprendime remiasi gausia Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – LVAT) praktika. Pažymi, jog šiuo atveju Pareiškėjas tiesioginių įrodymų, kurie neginčijamai patvirtintų faktinį pinigų perleidimą, pvz. mokėjimo pavedimai, patvirtinantys lėšų judėjimą, nepateikė. Nurodoma, kad vertinant kitus byloje esančius įrodymus taipogi kyla abejonių padovanotų / paskolintų piniginių lėšų pagrįstumu, kadangi asmenys, skolinę / dovanoję pinigines lėšas patys turėjo finansinių sunkumų (J. S. , P. M. , S. T. , B. B. , J. K. L.), tad negalėjo operuoti tokiomis finansinėmis lėšomis, kurias tariamai skolino Pareiškėjui. Taipogi asmenys neturėjo jokių dokumentų (J. K. L., P. M. , S. T. , S. Č. R.), kurie patvirtintų pinigų skolinimo faktą ir kad Pareiškėjas su sutuoktine yra skolingi pinigines lėšas, skolos suteikimas nėra įkeistas jokių turto. Pareiškėjas įstatymų nustatyta tvarka gautų piniginių lėšų skolos / dovanų pagrindu, kaip ir pinigines lėšas suteikę asmenys, nedeklaravo.

Centrinis mokesčių administratorius atkreipia dėmesį, jog Pareiškėjas pateiktame skunde nurodė, jog mokesčių administratorius prie patikrinimo akto Pareiškėjui nepateikė visų byloje esančių įrodymų ir surinktų dokumentų. Todėl pažymi, jog Pareiškėjas susipažinti su mokestinio patikrinimo medžiaga ir visais byloje esančiais dokumentais mokestinio ginčo nagrinėjimo metu gali bet kurioje mokestinį ginčą nagrinėjančioje institucijoje, įskaitant ir Inspekciją. Inspekcija taip pat pažymi, jog mokesčių apskaičiavimas yra detalai išdėstytas ir pagrįstas, o Pareiškėjas nepateikė nesutikimo motyvų dėl aritmetinio mokesčių apskaičiavimo, todėl Inspekcija plačiau šiuo klausimu nepasisako.

Pareiškėjas nurodo, kad nesutinka su 2015 m. kovo 4 d. Inspekcijos sprendimu Nr. 68-17, prašo jį panaikinti. Pareiškėjas nurodo, kad savo poziciją grindžia rašytiniais įrodymais, savo bei savo sutuoktinės paaiškinimais, taip pat liudytojų parodymais, kuriuos Inspekcija vertina kaip Pareiškėjo gynybinę poziciją. Akcentuoja, kad su tokiu centrinio mokesčių administratoriaus įrodymų vertinimu kategoriškai nesutinka, mano, jog centrinis mokesčių administratorius Pareiškėjo skundą išnagrinėjo formaliai ir atmetinai, neįsigilino į Pareiškėjo bei jo sutuoktinės pateiktus paaiškinimus bei rašytinius įrodymus, taip pat mano, jog centrinio mokesčio administratoriaus išvados jiems akivaizdžiai prieštarauja.

Pareiškėjas skunde remiasi gausia LVAT praktika, pasisako dėl įrodinėjimo naštos paskirstymo taisyklės (MAĮ 67 str., 153 str.). Pareiškėjas mano, jog centrinis mokesčių administratorius atmetinai tyrė mokestinio patikrinimo metu surinktus įrodymus bei, apskaičiuodamas neva nesumokėtus gyventojų pajamų bei privalomojo socialinio draudimo mokesčius, nepagrįstai neatkreipė dėmesio į objektyvius Pareiškėjo pateiktus įrodymus, pagrindžiančius pastarojo argumentus. Pareiškėjas pabrėžia, jog nors jis su mokesčių administratoriumi visokeriopa bendradarbiavo, teikė visus prašomus dokumentus, paaiškinimus ir kitą informaciją, be to, nors centrinis mokesčių administratorius savo dispozicijoje turi (turi turėti) pakankamai medžiagos, pagrindžiančios Pareiškėjo teiginius dėl ginčo objektu esančių piniginių lėšų kilmės, tačiau priimdamas sprendimą nesirėmė objektyviais įrodymais, o savo sprendimą iš esmės grindė nepagrįstomis spėlionėmis ir prielaidomis.

1.1. Dėl dovanojimo sandorių ir paskolos, gautos iš J. S. Pareiškėjas skunde nurodo Kauno AVMI pateiktus duomenis, t. y. jog iš močiutės J. S. 2005–2006 metais gavo 163 000 Lt vertės piniginių dovanų, o 2008 metais Pareiškėjas iš J. S. gavo 201 000 Lt paskolą (180 736 Lt Pareiškėjui buvo pervesta bankiniu pavedimu 2008 m. vasario 6 d. į Pareiškėjo banko sąskaitą, o likusi 20 264 Lt perduota grynais pinigais). Pareiškėjo tvirtinimu, Inspekcija nepagrįstai atsisako pripažinti aukščiau nurodytas pinigų sumas. Pareiškėjas mano, jog centrinio mokesčių administratoriaus argumentai turėtų būti vertinami itin kritiškai, kadangi faktinės ir realiais dokumentais pagrįstos aplinkybės prieštarauja centrinio mokesčių administratoriaus išvadoms: Inspekcija teigia, jog pagal jos apskaičiavimus, J. S. laikotarpiu nuo 1993 m. liepos 1 d. iki 2008 m. gruodžio 31 d. gavo 357 597 Lt pajamų ir patyrė 463 059 Lt išlaidų, todėl J. S. neva negalėjo grynais pinigais suteikti likusios 20 264 Lt. Tokia Centrinio mokesčių administratoriaus logika nepaaiškina, kaip, tokiu atveju, J. S. turėjo galimybę bankiniu pavedimu pervesti Pareiškėjui 180 000 Lt sumą.

Papildomai pabrėžta, jog J. S. 2013 m. gruodžio 19 d. iš varžytinių išpirko savo dukros B. B. įkeistą turtą, nors pagal centrinio mokesčių administratoriaus logiką, to padaryti ji nebūtų turėjusi finansinių galimybių. J. S. finansinė padėtis per 5 metus (nuo 2008 m. iki 2013 m.) nesikeitė, todėl Pareiškėjas mano, jog centrinio mokesčių administratoriaus galimybės atlikti tikslią ir objektyvią J. S. pajamų ir išlaidų analizę yra vertintinos itin kritiškai, o ja remiantis padarytos išvados yra nelogiškos ir prieštarauja objektyvioms mokestinio patikrinimo metu nustatytoms aplinkybėms.

1.2. Dėl dovanojimo sutarties su B. B. Pareiškėjas nurodo, kad mokestinio patikrinimo metu Pareiškėjas Kauno AVMI pateikė 2007 m. lapkričio 28 d. dovanojimo sutartį, sudarytą su mama B. B., kuri patvirtina, jog Pareiškėjui buvo padovanota 44 000 Lt pinigine dovana. Mokesčių administratoriui taip pat buvo pateikta 1999 m. vasario 8 d. sudaryta gyvenamojo namo pirkimo-pardavimo sutartis tai pačiai 44 000 Lt sumai. Pareiškėjas nurodo, kad centrinis mokesčių administratorius nepagrįstai atsisako pripažinti Pareiškėjo gautas lėšas ir savo sprendimą grindžia formalia priežastimi, t. y. jog Pareiškėjas pateiktoje metinėje pajamų mokesčio deklaracijoje už 2007 metus, nedeklaravo iš mamos gautos piniginės dovanos. Pareiškėjo nuomone, toks formalus pareigos pažeidimas nepaneigia aplinkybės, jog B. B. padovanojo Pareiškėjui nurodytą pinigų sumą.

Pareiškėjas nurodo, kad mokesčių administratorius kaip dovanos buvimo faktą neva paneigiančią aplinkybę taip pat nurodo, jog B. B. turėjo finansinių įsiskolinimų, jai nuosavybės teise priklausančių turtą, kaip minėta aukščiau, 2013 m. gruodžio 19 d. iš varžytinių išpirko jos motina. Pareiškėjas mano, jog centrinis mokesčių administratorius šioje vietoje remiasi ne konkrečiais objektyviais duomenimis, o spėlionėmis ir prielaidomis, taip prasilenkdamas su MAĮ 67 str. 1 d. nuostatomis ir įrodinėjimo pareigą nepagrįstai perkeldamas ant mokesčių mokėtojo pečių. Pareiškėjas nurodo, kad faktas, jog B. B. turtą

išpirko pastarosios artima giminaitė - jos motina - niekaip nepaneigia fakto, jog ji turėjo galimybę Pareiškėjui dovanoti 44 000 Lt dydžio dovaną. Juolab, kad šių piniginių lėšų atsiradimo pagrindas yra aiškus ir nustatytas mokestinio patikrinimo metu.

1.3. Dėl paskolos iš J. K. Liutkaus Pareiškėjas nurodo, kad 2013 m. vasario 5 d. jis Kauno AVMI pateikė 2005 m. birželio 6 d. J. K. L. išrašytą paprastąjį vekselį, kuriuo jis V. B. paskolino 200 000 Lt (atitinka 57 924,00 Eur). Paskolos grąžinimo terminas – 10 metų. Centrinis mokesčių administratorius nurodo, jog J. K. L. pats turėjo skolinių įsipareigojimų, jo skolas ir dabar išieško antstoliai, todėl jis neva neturėjo finansinių galimybių suteikti paskolos Pareiškėjui, o vekselis išrašytas jam nepalankiomis sąlygomis.

Pareiškėjas pažymi, jog sandorio šalys gali susitarti dėl bet kokių sąlygų, todėl faktas, jog J. K. L. pinigus skolino be palūkanų bei neprašė skolos grąžinimo užtikrinti įkeitimu ar kitomis užtikrinimo priemonėmis, neturėtų būti vertinamas kaip sandorio fiktyvumą pagrindžiantis argumentas (juolab, jog vekselis yra neprotestuotinas). Ta aplinkybė, jog J. K. L. pats turėjo skolinių įsipareigojimų, Pareiškėjui nebuvo žinoma, tačiau domėtis paskolos davėjo finansine padėtimi Pareiškėjas pareigos neturėjo, be to, pastarasis mokestinio patikrinimo metu patvirtino skolinę pinigų. Centrinis mokesčių administratorius kaip neigiamą aplinkybę nurodo faktą, jog J. K. L. neprašė Pareiškėjo grąžinti paskolos, tačiau akivaizdu, jog tai niekaip nesusiję su paskolos realumo vertinimu (juolab atsižvelgiant į tai, jog paskolos grąžinimo terminas sueina tik 2015 m. birželio 6 d.), todėl nėra priežasčių nepripažinti Pareiškėjui 2005 m. birželio 6 d. suteiktos 200 000 Lt paskolos.

1.4. Dėl paskolų iš P. M. ir S. T. Pareiškėjas nurodo, kad patikrinimo metu Kauno AVMI buvo pateikta dvylika paskolų sutarčių, pagal kurias Pareiškėjas ir jo sutuoktinė 2007-2011 m. iš P. M. ir S. T. viso gavo 360 000 Lt, akcentuoja, paskolų suteikimo ir grąžinimo datas, sumas. Teigia, kad centrinis mokesčių administratorius, atsisakydamas pripažinti iš P. M. ir S. T. gautas paskolas iš esmės remiasi tik iš Švedijos Karalystės mokesčių tarnybos gautais duomenimis, jog P. M. ir S. T. Švedijoje pirkto nekilnojamojo turto, tam tikslui iš banko Švedijoje ėmė paskolą, todėl paskolų suteikimas Pareiškėjui ir jo sutuoktinei neva nėra pateisinami ekonomine logika.

Pareiškėjas pabrėžia, jog mokestinio patikrinimo metu buvo pateikti visi reikiami dokumentai, kurie atspindi šių paskolų suteikimo aplinkybes, jas patvirtino ir P. M. su S. T. pateikdami paaiškinimus Švedijos Karalystės mokesčių administratoriui. Dar daugiau, Kauno AVMI buvo pateikti ir bankinių pavedimų išrašai, patvirtinantys dalies realiai suteiktos paskolos grąžinimą. Pareiškėjas nurodo, kad Inspekcija savo sprendimą grindė vien prielaidomis, taip nepagrįstai perkeldama įrodinėjimo našta Pareiškėjui, t. y. nei Kauno AVMI, nei centrinis mokesčių administratorius papildomai nesiaiškino P. M. ir S. T. nekilnojamojo turto įsigijimo ir paskolos ėmimo Švedijos Karalystėje aplinkybių, nesigilino į finansinę šių sandorių pusę. Pareiškėjas yra įsitikinęs, jog neišsiaiškinus, kokia buvo įsigyto nekilnojamojo turto kaina, taip pat kokiomis sąlygomis P. M. ir S. T. buvo suteikta paskola, objektyviai neįmanoma daryti pagrįstų išvadų apie paskolų suteikimo Pareiškėjui ir jo sutuoktinei ekonominę logiką.

Pareiškėjas akcentuoja, kad jis įvykdė MAĮ 67 str. 2 dalies nuostatas, jo pateikti rašytiniai dokumentai akivaizdžiai patvirtina faktą, kad tiriami sandoriai yra realūs, iš kurių jų šalims kilo atitinkamos pareigos bei pasekmės.

1.5. Dėl paskolos iš S.-Č. R. Pareiškėjas nurodo, kad Kauno AVMI pripažino, jog S.-Č. R. turėjo visas finansines galimybes paskolinti Pareiškėjo sutuoktinei pagal 2009 m. spalio 15 d. paprastąjį neprotestuotąjį vekselį 100 000 Lt, o pagal 2010 m. vasario 7 d. paprastąjį vekselį dar 300 000 Lt. Papildomai, Č. R. sutuoktinė Z. R. mokestinio patikrinimo metu patvirtino, jog žinojo apie suteiktą bendrą 400 000 Lt paskolą ir patvirtino, jog Pareiškėjo sutuoktinei paskola realiai buvo suteikta.

Pareiškėjo nuomone, kritiškai vertintinos tiek Kauno AVMI, tiek centrinio mokesčių administratoriaus pastabos dėl paskolos neįtraukimo į paveldėjimo teisės liudijimą. Pažymėta, jog paveldėjimo teisės liudijimas savo teisine reikšme yra tik įpėdinio turimas teisės įforminantis dokumentas, todėl jo išdavimas nekeičia nei teisių į paveldėtą turtą atsiradimo momento, nei šių teisių apimtį. Šis liudijimas gali būti keičiamas ir / ar koreguojamas. Pareiškėjas pažymi, jog dalis paskolos šiuo metu yra grąžinta. Nurodo, kad byloje jau yra dokumentas, patvirtinantis jog mirusio paskolos davėjo S.-Č. R. sūnus T. R. 2014 m. spalio 6 d. yra gavęs 100 000 Lt paskolos dalį.

Skunde tvirtinama, jog šio ginčo metu iš Pareiškėjo pusės buvo pateikta visa medžiaga, reikalinga pripažinti 400 000 Lt paskolą realia, t. y. Pareiškėjas pilnai įvykdė MAĮ 67 str. 2 dalyje jam nustatytą pareigą. Kauno AVMI bei centrinis mokesčių administratorius, tuo tarpu, savo sprendimą nepripažinti šioje dalyje minimos paskolos realiai gauta, iš esmės remiasi vien spėlionėmis ir išvedžiojimais, jog suteikta paskola neva nepalankiomis sąlygomis, neatsižvelgia į tai, jog centrinio mokesčių administratoriaus kritiškai vertinamos paskolų sąlygos nėra privalomos sudarytiems sandoriams, todėl jų nebuvimas nepaneigia juose atvaizduotų aplinkybių, o taip pat į objektyvų faktą, jog Č. R. bei Pareiškėjo sutuoktinė buvo giminaičiai, todėl yra normalu ir pateisinama, kad paskola buvo suteikta lengvatinėmis sąlygomis.

Pareiškėjas nurodo, jog sandoriai kurie sudaryti iki 2008 m. su J. S. , B. B. , P. M. ir J. K. L. nėra Pareiškėjo gynybinė pozicija. Mokestinio patikrinimo metu pateikti dokumentai, taip pat šalių paaiškinimai pakankamai pagrindžia sudarytų sandorių realumą. Mokestinio patikrinimo eigoje nei Pareiškėjo, nei jo sutuoktinės nebuvo reikalaujama pateikti kokių nors papildomų dokumentų, kurie patvirtintų sandorių sudarymo aplinkybes ir/ ar išsklaidytų mokesčių administratoriaus abejones.

Dėl 2008 m. sausio 1 d. turėtų piniginių lėšų ne banke Pareiškėjas tvirtina, kad 2005 m. gegužės 2 d. pateiktose Vienkartinėse gyventojų (šeimos) 2003 m. gruodžio 31 d. turėto turto deklaracijose (forma FR0593), Pareiškėjas ir jo sutuoktinė deklaravo pinigines lėšas, kurias sudarė iš viso 390 000 Lt. Šie duomenys ir informacija eilę metų buvo prieinami mokesčių administratoriui, todėl abejojant jų teisingumu juos buvo galima patikrinti ir paprašyti reikiamų dokumentų. Mokestinio patikrinimo eigoje Pareiškėjas ir jo sutuoktinė ne kartą nurodė, kad daugelį metų yra dirbę užsienyje ir deklaravo uždirbtas pajamas įstatymų nustatyta tvarka. Šiuo atveju, praėjus daugiau kaip 9 metams nuo deklaracijų pateikimo, Pareiškėjas neturi galimybės pristatyti ir pateikti reikiamų dokumentų, tačiau nei vienas norminis aktas neįpareigoja tokių dokumentų saugoti. Patikrinimo veiksmai dėl turėtų santaupų nebuvo atlikti, todėl Pareiškėjas mano, kad nėra pagrindo nevertinti ir neigti deklaracijose nurodytų duomenų.

Pareiškėjo įsitikinimu, Centrinio mokesčių administratoriaus išvados dėl to, kad paskolos, sutartys /vekseliai, kurie sudaryti su P. M., S. T. ir S.-Č. R. yra formalūs dokumentai yra nepagrįstos ir neteisėtos. Mokesčių administratorius nepagrindę savo išvadų konkrečiais įrodymais, todėl padarytos išvados šiuo atveju akivaizdžiai prieštarauja faktinėms sandorių sudarymo / pasirašymo aplinkybėms. Nepripažinus pagal sandorius gautų pajamų, buvo nepagrįstai prie pajamų nepridėtos šios sumos: 2008 m. – 80 264 Lt, 2009 m. – 190 000 Lt, 2010 m. – 360 000 Lt, 2011 m. – 120 000 Lt.

Pareiškėjas pateikia argumentus dėl susipažinimo su mokestinio patikrinimo medžiaga. Pareiškėjas, teikdamas skundą, prašo Komisijos iš centrinio mokesčių administratoriaus išreikalauti ir sudaryti sąlygas Pareiškėjui susipažinti su visa surinkta mokestinės bylos medžiaga. Pareiškėjas mano, jog centrinio mokesčių administratoriaus sprendime nurodytos aplinkybės dėl šeimos išlaidų, kurios neva viršijo pajamas, laikytinos išvestinėmis, grindžiamos tik centrinio mokesčių administratoriaus nuomone, taip pat spėlionėmis ir nepamatuotomis prielaidomis. Pažymima, kad visos paskolos kurios buvo suteiktos Pareiškėjo ir jo sutuoktinės valdomoms įmonėms, buvo išimtinai panaudotos jų tęstinės veikloms vykdyti, o tuo pačiu apyvartos didinimui. Visos įmonių gautos paskolos ir jų grąžinimai, buvo deklaruojami mokesčių administratoriui, todėl nėra jokio objektyvaus pagrindo abejoti sudarytų paskolų sutarčių realumu ir jų egzistavimu. Akcentuojama, kad mokestinio patikrinimo eigoje buvo pateikta eilė paaiškinimų, rašytinių dokumentų, kurie ir atspindi realią Pareiškėjo šeimos situaciją. Suteiktos paskolos įmonėms nebuvo slepiamos, nes mokesčių administratoriui buvo pateikiamos reikiamos deklaracijos. Sudaryti sandoriai, t. y. paskolų ir dovanojimo sutartys, taip pat vekseliai nėra formalūs dokumentai, nes juose užfiksuoti sandoriai buvo realiai įvykdyti bei sukūrė atitinkamas pareigas jų šalims.

Pareiškėjas sutinka, jog nustačius, kad Centrinis mokesčių administratorius pateikė pakankamai duomenų, įrodančių mokesčių ir su jais susijusių sumų apskaičiavimo pagrįstumą bei teisingumą, mokesčių mokėtoju, kuris nesutinka su mokesčių administratoriaus apskaičiavimo, tenka pareiga įrodyti, jog mokesčių administratorius neteisingai paskaičiavo mokesčio ir su juo susijusias sumas. Šioje byloje, Pareiškėjo įsitikinimu, centrinis mokesčių administratorius nepateikė pakankamai duomenų, įrodančių mokesčių ir su jais susijusių sumų apskaičiavimo pagrįstumą ir teisingumą, iš esmės nevertino konkrečių Pareiškėjo skunde išdėstytų aplinkybių, o priimdamas sprendimą atmesti Pareiškėjo skundą,

apsiribojo tik labai apibendrintais argumentais dėl pajamų (išlaidų) faktinio pagrindimo, nemotyvuotai pritardamas Kauno AVMI nustatytoms faktinėms aplinkybėms.

Atsižvelgdamas į nurodytų aplinkybių ir motyvų visumą, Pareiškėjas Komisijos prašo iš Inspekcijos išreikalauti ir leisti susipažinti su visa surinkta mokestinės bylos medžiaga, o 2015 m. kovo 4 d. Inspekcijos sprendimą Nr. 68-17 panaikinti.

Pareiškėjo skundas atmestinas, Inspekcijos sprendimas tvirtintinas. Ginčas tarp šalių vyksta dėl to, ar mokesčių administratorius pagrįstai Pareiškėjo mokesčių bazę ir mokesčius apskaičiavo, vadovaudamasis MAĮ 70 str. nuostatomis, pagal mokesčių administratoriaus įvertinimą, pripažinęs, kad Pareiškėjo išlaidos atitinkamais mokestiniais laikotarpiais viršijo pajamų šaltiniais patvirtintas pajamas.

Iš bylos medžiagos matyti, kad vietos mokesčių administratorius patikrinimo metu vertino Pareiškėjo pajamas ir patirtas išlaidas laikotarpiu nuo 2008-01-01 iki 2011-12-31. Pagal akte pateiktą informaciją šiuo mokestiniu laikotarpiu Pareiškėjas buvo santuokoje su R. B. (santuoka įregistruota 2005-06-04), todėl buvo vertintos ir Pareiškėjo sutuoktinės pajamos ir išlaidos. Iš bylos medžiagos matyti, kad Pareiškėjas ir jo sutuoktinė skolino ženkliai pinigų sumas UAB „V1“ (aktuali laikotarpiu Pareiškėjo sutuoktinei priklausė 49 proc. bendrovės akcijų, o 51 proc. – Pareiškėjui, kuris buvo ir šios įmonės direktorius) ir UAB „V2“ (pagal 2010-05-07 akcijų pirkimo-pardavimo sutartį sutuoktiniai lygiomis dalimis pirkė 100 proc. šios bendrovės akcijų, o Pareiškėjo sutuoktinė laikotarpiu nuo 2010-05-10 iki 2013-02-05 buvo šios įmonės direktore). Byloje nustatyta, kad iš viso aktuali laikotarpiu (nuo 2008-01-01 iki 2011-12-31) keletą metų nepelningai veikiančioms UAB „V1“, UAB „V2“ Pareiškėjas ir jo sutuoktinė suteikė paskolų už 855 750 Lt sumą, bendrovės dalį piniginių lėšų sutuoktiniams gražino. Mokesčių administratorius, atitinkamai įvertinęs sutuoktinių gautas pajamas bei patirtas išlaidas laikotarpiu nuo 2008-01-01 iki 2011-12-31 nustatė, kad Pareiškėjo patirtoms išlaidoms padengti buvo naudotos pajamos iš nenustatytų šaltinių (2008 m. – 56565 Lt, 2009 m. – 42322 Lt, 2010 m. – 214297 Lt, 2011 m. – 44591 Lt), kurios, vadovaujantis 2002-07-02 Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 (toliau – GPMĮ) 27 str. nuostatomis, turėjo būti deklaruotos bei nuo jų turėjo būti apskaičiuotas ir sumokėtas į biudžetą GPM, o už 2009 m. – sumokėta 2 539 Lt PSD. Inspekcija, įvertinusi nustatytas aplinkybes, konstatavo, kad nagrinėjama situacija iš esmės atitiko MAĮ 70 str. nuostatas, kuriomis remiantis mokesčiai apskaičiuojami pagal mokesčių administratoriaus įvertinimą.

Atsižvelgdama į aplinkybę, jog Inspekcija ginčijamame sprendime išsamiai aprašė faktinį bei teisinį Pareiškėjai nurodytas sumokėti mokestinės prievolės apskaičiavimo pagrindą, Komisija, sutikdama su mokesčių administratoriaus sprendime išdėstyta pozicija, faktinių aplinkybių teisiniu vertinimu bei jų kvalifikavimu, nemato pagrindo iš naujo išsamiai kartoti Inspekcijos pateiktų argumentų ir šiame sprendime plačiau pasisakys tik dėl Pareiškėjo skunde Komisijai akcentuotų nesutikimo su ginčijamu sprendimu motyvų.

Pareiškėjas nesutinka su tuo, kad mokesčių administratorius Pareiškėjo pajamų šaltiniais nepripažino Pareiškėjui arba jo sutuoktinei esančių dovanotų ar paskolintų lėšų, t. y. savo reikalavimus grindžia tuo, kad 2007 metais Pareiškėjo motina B. B. dovanavo 44 000 Lt, 2005-2006 metais jo močiutė J. S. – 163 000 Lt, o 2008 – paskolino 201 000 Lt (iš jų 180 736 Lt, pervestus į Pareiškėjo asmeninę sąskaitą, mokesčių administratorius pripažįsta realiai perduotomis pinigėmis iššomis, paskolos pagrindu), 2005 metais J. K. L. paskolino 200 000 Lt, Pareiškėjo ir jo sutuoktinės draugai P. M. ir S. T. Pareiškėjui paskolino 370 000 Lt, o jo sutuoktinei – dar 90 000 Lt (2011 m.), o 2009-2010 metais Č. R. Pareiškėjo sutuoktinei paskolino iš viso 400 000 Lt (Pareiškėjos sutuoktinė – Č. R. pusbrolio uošvės sesuo). Atsižvelgiant į tai, Pareiškėjo teigimu, jis turėjo apmokestinti pajamų išlaidoms pagrįsti. Pareiškėjas skunde iš esmės kelia klausimą dėl įrodymų, pagrindžiančių, jog Pareiškėjo ginčo laikotarpiu patirtos išlaidos gali būti grindžiamos gautomis paskolomis ir dovanomis, pakankamumo ir patikimumo.

Pažymėtina, jog dėl įrodymų vertinimo, kuomet, remiantis įvairiais civiliniais sandoriais, įrodinėjamas (grindžiamas) mokesčių mokėtojo gautų pajamų realumas, LVAT 2007-03-15 nutartyje administracinėje byloje Nr. A¹⁷-301/2007 yra išaiškines, jog įrodinėjimo dalykas šiuo atveju yra

aplinkybės, ar pinigų sumos mokesčių mokėtoji realiai buvo ar nebuvo perduotos, t. y. gautos ar negautos pajamos. Išvados apie mokesčių mokėtojo tam tikrų civilinių sandorių pagrindu gautų pajamų realumą darytinai sistemiškai bei kompleksiskai įvertinus visus tiesioginius bei netiesioginius įrodymus, pagrindžiančius ar paneigiančius objektyvų pajamų gavimo faktą. Vien atskirų formalių įrodymų (pvz., paprasta rašytine ar notarine forma sudarytų sutarčių) apie pajamas pateikimas, nesant realaus pajamų gavimo fakto, patvirtinto visapusiška pajamų gavimo faktinių aplinkybių analize, paties pajamų gavimo nepagrindžia (LVAT 2011-02-04 nutartis administracinėje byloje Nr. A⁴³⁸-201/2011; 2011-04-01 nutartis administracinėje byloje Nr. A⁴³⁸-953/2011; 2011-09-15 nutartis administracinėje byloje Nr. A⁴⁴²-2502/2011).

Iš Pareiškėjo skundo matyti, kad jis aukščiau minėtų sandorių vykdymo realumą grindžia mokesčių administratoriui pateiktais skirtingų fizinių asmenų vardu įformintais notariškai nepatvirtintais dokumentais: neterminuotomis paskolos rašytinėmis sutartimis įformintomis Pareiškėjo bei P. M., jo dovanojimo sutartimi su mama B. B., vekseliu, kuriuo įformintas Pareiškėjo išpareigojimas grąžinti skolą J. K. L., neterminuotomis paskolos rašytinėmis sutartimis, įformintomis Pareiškėjo sutuoktinės ir S. T., vekseliais, kuriais įformintas Pareiškėjo sutuoktinės išpareigojimas grąžinti skolą S. Č. R., taip pat rašytiniais paaiškinimais (2 t. b.l. 97-100, 3 t. b.l. 108-112, 190-191, 142 ir kt.), kurie, anot Pareiškėjo, turi būti pripažinti patvirtinančiais juridinį faktą, kad Pareiškėjas turėjo pakankamai juridinę galią turinčiais išigijimo šaltiniais pagrįstų (apmokestintų) pajamų. Pareiškėjas skunde akcentuoja, kad mokesčių administratorius nepagrįstai kritiškai vertindama jo ir sutuoktinės rašytiniuose paaiškinimuose nurodytas aplinkybes, tuo pačiu perkelia Pareiškėjui lėšų perdavimo faktinių aplinkybių įrodinėjimo pareigą, centrinis mokesčių administratorius neturėjo teisinio pagrindo nepaisyti minėtų dovanojimo ir paskolos sutarčių nuostatų.

Atsakydama į Pareiškėjo skundo argumentą dėl įrodinėjimo naštos paskirstymo, Komisija, savo ruožtu, pažymi, kad esant neginčijamai nustatytam 855 750 Lt piniginių lėšų skolinimo UAB „V1“ ir UAB „V2“ (kurių vieninteliais akcininkais aktualiu laikotarpiu buvo pats Pareiškėjas ir jo sutuoktinė) faktui, prievolė pagrįsti savo teiginius dėl gautų piniginių lėšų pobūdžio tenka būtent Pareiškėjui, ir tokią išvadą suponuoja MAĮ 67 straipsnyje įtvirtintos įrodinėjimo pareigos (*onus probandi*) paskirstymo tarp mokesčių administratoriaus ir mokesčių mokėtojo taisyklės. Komisija pažymi, kad ginčo pajamų gavimo faktas nėra fiksuojamas kredito įstaigose esančių sąskaitų įrašuose, taigi Pareiškėjas ir jo sutuoktinė, įformindami ginčo paskolos/dovanojimo sutartis, prisiėmė ir visą riziką dėl jiems tenkančios pajamų gavimo grynaisiais pinigais įrodinėjimo naštos. Akcentuotina, kad įstatymų leidėjas Mokesčių administravimo įstatyme *expressis verbis* yra įtvirtinęs šias mokesčių mokėtojo pareigas: teisės aktų nustatyta tvarka tvarkyti apskaitą, saugoti apskaitos dokumentus ir registrus, taip pat kitus dokumentus (MAĮ 40 str. 1 d. 6 p.); pateikti mokesčių administratoriui visus patikrinimui atlikti reikiamus dokumentus, kompiuteriu tvarkomos apskaitos duomenis bei kitą informaciją (MAĮ 40 str. 1 d. 8 p.); pateikti paaiškinimus apie pajamų gavimo šaltinius ir *juos pagrįsti* (MAĮ 41 str.). Iš to išplaukia, jog mokesčių mokėtojas, atlikdamas mokesčines teises pasekmes galinčius sukelti veiksmus, turi būti protingas, atsakingas ir rūpestingas, tai yra saugoti dokumentus, galinčius pagrįsti jo atliekamus veiksmus (šiuo aspektu žr. pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2011 m. rugsėjo 5 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A⁵⁷⁵-928/2011).

Vertindama aukščiau minėtus byloje esančius rašytinius įrodymus, Komisija pažymi, kad Pareiškėjo ir jo sutuoktinės pateikti dokumentai laikytini tik formalią tariamų sandorių išraišką parodančiais, bet ne realiai įvykusius sandorius atspindinčiais įrodymais. Reikšmingomis šios bylos sprendimui Komisija laiko nustatytas objektyvias faktines aplinkybes: asmenys, skolinę / dovanoję pinigines lėšas patys turėjo finansinių sunkumų (J. S., P. M., S. T., B. B., J. K. L.), tad negalėjo operuoti tokiomis ženkliais finansinėmis lėšomis, kurias tariamai skolino Pareiškėjui ir jo sutuoktinei; asmenys neturėjo jokių dokumentų (J. K. Liutkus, P. M., S. T., Č. R.), kurie patvirtintų pinigų skolinimo faktą ir kad Pareiškėjas su sutuoktine yra skolingi pinigines lėšas; Pareiškėjas įstatymų nustatyta tvarka gautų piniginių lėšų skolos / dovanų pagrindu, kaip ir pinigines lėšas suteikę asmenys, nedeklaravo. Komisijos nuomone, aplinkybė, kad keletu fizinių asmenų skolinamos reikšmingos piniginių lėšų sumos grynaisiais pinigais neterminuotai, *de facto* nemokant palūkanų, paskolų grąžinimą

neužtikrinant nei įkeitimu, nei kitomis priemonėmis, nėra įprastinė (normali) gyvenimo praktika, kuri paaiškinama ekonomine logika, objektyviomis aplinkybėmis.

Iš LVAT praktikoje formuojamos pozicijos apie tai, kokios aplinkybės sudaro pagrindą kritiškai vertinti mokesčių mokėtojo deklaruotas tam tikras formalias su ūkine komercine veikla susijusias aplinkybes, įrodinėjant pagrindus apskaičiuoti mokesčius pagal mokesčių administratoriaus įvertinimą, pažymėtina, jog LVAT savo praktikoje (2014-04-15 nutartis adm. byloje Nr. A-602-409/2014) yra pripažinęs, jog tai, kad tam tikras ūkio subjektas veikia nepelningai, ir ši situacija tęsiasi visą ūkio subjekto veiklos laikotarpį, o ūkio subjekto dalyviai deklaruoja investuojantys į verslą gana ženkliai pinigines lėšas, sudaro pagrįstas prielaidas abejoti ūkio subjekto deklaruojamu veiklos rezultatų tikrumu. Atsižvelgiant į aptartas išvadas, taip pat teismų praktikoje pripažintą ir mokestiniuose teisiniuose santykiuose taikytiną protingumo principą, Komisijos vertinimu, situacija, kad mokesčių mokėtojas ilgą laiką į savo veiklą tariamai investuoja skolintas, artimųjų giminaičių ir draugų skolintas lėšas (nors pagal surinktus duomenis tokių veiksmų realumas nėra grindžiamas abejonių nekeliančiais įrodymais bei duomenimis), o verslas vystosi nuostolingai (kas verčia abejoti mokėtojo galimybėmis šias lėšas realiai gražinti) ir pats mokėtojas negali realiai pagrįsti savo galimybių tokias lėšas gražinti, Komisijos posėdžio metu akcentuodamas, jog jo verslas plečiamas toliau, sudaro pagrindą sutikti su administratoriaus pozicija dėl mokėtojo pateiktų pajamų šaltinių formalumo.

Pagal MAĮ 67 str. 1 dalį mokesčių administratorius privalo tam tikrais duomenimis pagrįsti mokesčių mokėtojui apskaičiuotas mokesčio ir su juo susijusias sumas. Mokesčių mokėjas, nesutikdamas su mokesčių administratoriaus apskaičiuoto mokesčio ir su juo susijusiomis sumomis, privalo pateikti duomenis, kurie pagrįstų, kodėl mokestis ir su juo susijusios sumos yra apskaičiuotos neteisingai. Nustačius, kad mokesčių administratorius pateikė pakankamai duomenų, įrodančių mokesčio ir su juo susijusių sumų apskaičiavimo pagrįstumą bei teisingumą, mokesčių mokėtojui, kuris nesutinka su mokesčių administratoriaus apskaičiavimu, tenka pareiga įrodyti, jog mokesčių administratorius neteisingai apskaičiavo mokesčio ir su juo susijusias sumas. Jeigu mokesčių mokėtojas neįvykdo šios pareigos, tai nustačius, jog mokesčių administratorius pagrindė mokesčių mokėtojui apskaičiuotą mokestį ir su juo susijusias sumas, mokesčių mokėtojui atsiranda mokestinė prievolė. Atkreiptinas dėmesys į tai, jog mokesčių mokėtojui siekiant paneigti apskaičiuotas sumas bei nugincyti mokesčių administratoriaus sprendimą, nepakanka apsiriboti įrodymais nepagrįstų paaiškinimų, kontrargumentų teikimu, mokesčių mokėtojas turėtų pateikti tokius įrodymus, kurie suponuotų priešingą išvadą nei daro mokesčių administratorius. Komisijos vertinimu, Pareiškėjas to nepadarė ir mokesčių administratoriaus įrodytas aplinkybes paneigiančių įrodymų nepateikė, todėl atmestinas ir Pareiškėjo skundo argumentas, esą mokesčių administratorius neteisingai apskaičiavo mokesčių bazę, nes nepagrįstai nepripažino 2008 m. sausio 1 d. turėtų piniginių lėšų ne banke, kurios nustatyta tvarka nurodytos 2005 m. gegužės 2 d. pateiktose Vienkartinėse gyventojų (šeimos) 2003 m. gruodžio 31 d. turėto turto deklaracijose, kur Pareiškėjas ir jo sutuoktinė deklaravo 390 000 Lt pinigines lėšas ne banke.

Komisija iš esmės pritaria Inspekcijos motyvams dėl MAĮ 70 str. taikymo. Komisijos vertinimu, nors MAĮ 70 straipsnio 1 dalyje *expressis verbis* (aiškiais žodžiais; tiesiogiai) nėra nustatyta, kad mokesčiai gali būti paskaičiuojami pagal mokesčių administratoriaus įvertinimą, kai mokesčių mokėtojo įsigyto turto vertė ir/ar asmeninės išlaidos per atitinkamą laikotarpį yra didesnės už deklaruotas pajamas, tačiau tokie atvejai patenka į MAĮ 70 straipsnio 1 dalies teisinio reguliavimo sritį (LVAT 2013-07-04 nutartis administracinėje byloje Nr. A⁴⁴²-1032/2013). Komisija nurodo, jog Pareiškėjo nevykdymas arba netinkamas vykdymas savo pareigos apskaičiuojant mokesčius yra teisiškai reikšminga aplinkybė, kuri nagrinėjamu atveju sudaro pagrindą konstatuoti, jog atsirado kliūčių nustatyti mokesčių mokėtojo mokestinės prievolės dydį įprastine, tai yra atitinkamo mokesčio įstatyme nustatyta tvarka. LVAT administracinėse bylose (Nr. A⁵⁵⁶-348/2009; Nr. A⁵⁵⁶-945/2009, Nr. A⁴³⁸-1542/2010) yra konstatavęs, kad įstatymų leidėjas mokesčių administratoriui, atsižvelgiant į tai, kad mokesčių mokėtojas nevykdo arba netinkamai vykdo savo pareigas apskaičiuoti mokesčius, bendradarbiauti su mokesčių administratoriumi, tvarkyti apskaitą, saugoti apskaitos ar kitus dokumentus ir dėl to mokesčių administratorius negali nustatyti mokesčių mokėtojo mokestinės prievolės dydžio įprastine, tai yra

atitinkamo mokesčio įstatyme nustatyta tvarka, suteikė teisę atitinkamą mokestį apskaičiuoti pagal mokesčių administratoriaus įvertinimą.

Dėl Pareiškėjo skundo argumento, kad iš Inspekcijos turėjo būti išreikalauta visa mokestinės bylos medžiaga (pažeista teisė į gynybą), Komisija pažymi, kad Pareiškėjas su visa mokestinio ginčo medžiaga galėjo susipažinti Komisijoje (MAĮ 155 str. 2 d.), pasidaryti dominančių dokumentų kopijas, o susipažinus su dominančia informacija, pateikti paaiškinimus dėl jų įrodomosios galios bei reikšmės šiame mokestiniame ginče. Atkreiptinas dėmesys į tai, jog LVAT praktikoje yra pripažįstama, jog MAĮ įpareigoja mokesčių administratorių supažindinti mokesčio mokėtoją ne tik su mokestinio patikrinimo aktu, kaip savarankišku sprendimu (dokumentu), bet ir su visais jo priedais, kurie iš esmės yra patikrinimo akto sudėtinė dalis (LVAT 2004-06-25 nutartį adm. byloje Nr. A⁸ – 589/2004; 2011-05-26 nutartį adm. byloje Nr. A⁴³⁸-2926/2011). Tačiau, nagrinėjant šios mokesčių mokėtojo teisės įgyvendinimą mokestinio ginčo nagrinėjimo metu ir su tuo susijusias teises pasekmes, LVAT praktikoje taip pat laikomasi nuostatos, jog vien tik mokestinio patikrinimo dokumentų (mokestinio ginčo nagrinėjimui reikšmingos įrodomosios medžiagos) nepateikimas mokesčių mokėtojui nekliaudo nagrinėti mokestinį ginčą tuo atveju, jei visa įrodomoji medžiaga, kurios pagrindu buvo priimti ginčijami mokesčių administratoriaus sprendimai, yra pateikiama Komisijai ir (ar) pirmosios instancijos teismui (LVAT 2011-02-03 nutartis adm. byloje Nr. A⁴⁴² - 43/2011; 2011-05-26 nutartis adm. byloje Nr. A⁴³⁸-2926/2011). Esant tokiai teisinei situacijai pripažįstama, jog tiek proceso Komisijoje metu, tiek proceso pirmosios instancijos teisme metu mokesčių mokėtojui nėra procesinių kliūčių susipažinti su visa byloje esančia medžiaga, kurios pagrindu buvo konstatuoti jo padaryti pažeidimai, ir pateikti reikiamus savo argumentus bei atsikirtimus. Kaip jau buvo minėta, nagrinėjamu atveju Pareiškėjo, jo atstovo teisė susipažinti su byloje esančia medžiaga buvo tinkamai užtikrinta Komisijoje, Pareiškėjo atstovas šia teise pasinaudojo, tačiau naujų paaiškinimų, argumentų nepateikė, kas leidžia teigti, kad šis skundo motyvas yra formalus.

Komisija konstatuoja, jog Inspekcija tinkamai vertino reikšmingas faktines bylos aplinkybes, aiškino ir taikė ginčo teisiniams santykiams aktualias teisės normas, todėl Inspekcijos sprendimas yra tvirtinamas, o Pareiškėjo skundas atmetamas.

Mokestinių ginčų komisija prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, vadovaudamasi Mokesčių administravimo įstatymo 155 str. 4 dalimi, n u s p r e n d ž i a:

Patvirtinti Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 2015-03-04 sprendimą Nr. 68-17.

Pagal Mokesčių administravimo įstatymo 159 str. 1, 3 ir 4 dalis mokesčių mokėtojas, nesutinkantis su Mokestinių ginčų komisijos sprendimu, turi teisę šį sprendimą apskųsti Vilniaus apygardos administraciniam teismui (Žygimantų g. 2, 01102 Vilnius). Pagal MAĮ 159 str. 2 dalį apskųsti Mokestinių ginčų komisijos sprendimą taip pat turi teisę centrinis mokesčių administratorius, tačiau tik tuo atveju, kai centrinis mokesčių administratorius ir Mokestinių ginčų komisija, spręsdami mokestinį ginčą (arba mokestinio ginčo metu), skirtingai interpretavo įstatymų ar kito teisės akto nuostatas. Skundas Vilniaus apygardos administraciniam teismui turi būti paduodamas ne vėliau kaip per 20 dienų po Mokestinių ginčų komisijos sprendimo įteikimo dienos.

Komisijos narė, pavaduojanti Komisijos pirmininkę

Rasa Stravinskaitė

Komisijos nariai

Lina Vosyliene

Laura Milašiūtė